

Filosofie a „dokonalost“

Filosofie si byla odedávna vědoma toho, že nemá „pravdu“ a „poznání“ či „vědění“ v držení, že nemůže svým poznáním, které je nedokonalé (protože jen lidské), dosáhnout „plnosti“. O tom dostatečně svědčí již samo pojmenování, které bávalo připisováno jednomu z prvních filosofů, totiž Pythagorovi. Zároveň však přicházeli vždy nové a noví filosofové, kteří si nejen dokonalost poznání (třeba systému atd.) postavili za svůj cíl, ale dokonce kteří se považovali – jakoby v prastaré tradici šamanů, nejvyšších kněží atd. – za „vědoucí“ a „vidoucí“. Po mém soudu to je jedno z trvajících pokušení a nebezpečí, do něhož se filosofové dostávali, a to nejspíš proto, že vždy byli stavěni jakoby před výzvu nejen nejrozumnějších šejdrů, ale často i vážných a do značné míry právem respektu požívajících kněží a později (v křesťanské éře) theologů, kteří si pro sebe nárokovali a vyhrazovali nějaké lepší zdroje poznání (většinou se mluvilo o zjevení apod.). Ve středověké tradici se dostalo filosofii mimořádně významného postavení „služky theologie“, což vlastně filosofii a filosofům stále připomínalo onu nedokonalost, i když způsobem, který sám trpěl velkými vadami.

(Písek, 081108-2.)